

Po Pavlovoj

pauti – po

dijhati künjaj

STR. 3

Šolina krčma

STR. 5

Porabje

ČASOPIS SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Monošter, 15. maja 2014 ☼ Leto XXIV, št. 20

Petanjci: Jambori spominov in dobrega sosedsstva

NARODNOSTNI UTRIP V PORABJU IN NA AVSTRIJSKEM ŠTAJERSKEM

Fundacija, ki se imenuje po dr. Vaneku Šiftarju, je začela pred trinajstimi leti, v prvem majskem tednu, na njegovi domačiji na Petanjcih ob dnevu zmage nad fašizmom in dnevu Evrope pripravljati *Dneve spominov in tovarištva*, vsakokrat posvečene temi iz slovenske zgodovine, kulture in literature. Pred petimi leti pa je bil na pobudo akademika dr. Antona Vratuše prvi dan *Spominov in dobrega sosedsstva*, za začetek z gosti iz Semiča v Beli krajini. Potem so sledile prireditve v znamenju Slovenske Istre, potlej Posočja, Benečije in Rezije, pa Koroške iz Avstrije in Slovenije, ter za zaključek cikla, minuli četrtek, iz Porabja in Radgonskega kota.

Za uvod v 5. *Jambore spominov in dobrega sosedsstva* je predsednica Kulturnega društva člen 7 za avstrijsko Štajersko Suzanne Weitlaner v dvorani raziskovalne postaje Znanstvenoraziskovalnega centra Slovenske akademije znanosti in umetnosti odprla razstavo iz stalne zbirke Pavlove hiše v Potrni, predsednik Zveze Slovencev Jože Hirnšek pa razstavo fotografskih del - portretov in drugih motivov iz Porabja našega so-

Z otvoritve razstave v dvorani ZRC SAZU: Jože Hirnšek, Ernest Ebenšpanger, Suzanne Weitlaner, Geza Erniša, dr. Boris Jesih in Rezka Kanzian

delavca Karla Holeca. Predsednik uprave Ustanove dr. Šiftarjeve fundacije Ernest Ebenšpanger je na začetku osrednjega dogodka v *Vrtu spominov in tovarištva* pozdravil pobudnika prireditve *Jambori spominov in dobrega sosedsstva*, akademika Antona Vratuša, in mu zaželel kar največ zdravja ob letošnjem (21. februarja) vstopu v stoto leto življenja. O manjšinskem utripu med Slovenci na avstrijskem Štajerskem je govorila predsednica KD člen 7 Suzanne Weitlaner in uveljavljanje človekovih

pravic povezala s pravica-
mi manjšin ter opozorila, da Slovenci na Štajerskem nimajo vseh pravic, ki jih zagotavlja avstrijska državna pogodba njim, koroškim Slovincem in gradiščanskim Hrvatom. Kot prelomno dejanje je omenila leto 1988, ko je bilo ustanovljeno Kulturno društvo člen 7. Če le-tega tedaj izobraženci, naklonjeni slovenskemu jeziku, ne bi storili, je vprašanje, kako bi bilo zdaj s Slovenci na avstrijskem Štajerskem.

Predsednik Jože Hirnšek je predstavil organizacijske novosti, kjer je omenil

ustanovitev Zveze Slovencev, sprejem zakona o narodnostih, ustanovitev Državne slovenske samouprave, nastanek razvojne agencije Slovenska krajina in letošnjo izvolitev zagovornice Slovencev v parlamentu. »Na podlagi tega lahko rečem, da smo Slovenci na Madžarskem kljub težavam v zadnjih 25. letih dosegli vidne in pomembne rezultate. To smo dosegli predvsem s pomočjo Republike Slovenije... Deležni smo tudi pomoči madžarske vlade, ki je v zadnjih letih izboljšala odnos do Slovencev na

Madžarskem.«

Državni sekretar v kabinetu predsednice slovenske vlade (v odstopu) dr. Boris Jesih je, kot odličen strokovnjak za manjšine, uvodoma omenil projekt *Slovenci v avstrijski zvezni deželi Štajerski*, pri katerem sta sodelovala dr. Vanek Šiftar in akademik Anton Vratuša. Projekt je prispeval pomemben delež k priznanju slovenske manjšine na Štajerskem. Govornik se je dotaknil tudi razmer v Porabju in ob nedvomnih uspehih tudi ocenil, da Madžarska dogovorjene obveznosti uresničuje prepočasno in podobno večkrat ravna tudi Slovenija do svojih manjšin.

V kulturnem programu je sodelovala števanovska šolska folklorna skupina in tamkajšnje pevke, iz avstrijske Štajerske je pel zbor Pavlove hiše, svoje pesmi je doživeto interpretirala pesnica Rezka Kanzian. V programu so sodelovali tudi učenci s Tišine in iz ljutomerske gimnazije. Že tradicionalno so predstavniki sodelujočih krajev posadili sadike dreves: hrast iz Porabja, mamutovca iz Radgonskega kota in jerebiko iz Dražgoš.

Ernest Ružič

Na srečanju zamejcev pa na Sveti gori pri svetogorski Materi

Folklorna skupina žensk v penziji pa Malo gledališče Duo Fodor pri Slovenski zvezi sta letos tu dobila priliko se nota pokazati v dalečnom kraju, v Šempasi pri Novi Gorici v Sloveniji, gde so že ausmo leto pripravili Srečanje slovenski zamejski (zvöjn Slovenije živeči) kulturni skupin, družtev. Zvöjn nas so že skur vse porabske slovenske skupine mele maudoš doživeti tau lejpo paut. V programi smo bili Slovenci iz Avstrije, Rovačkoga, s Talajnskoga, mi z Vogrskoga pa domanji pevci. Vse skupine so bile redno dobro pripravljene. Odlični pevski zbori, ljudske pevke pa muzikanti, mi smo pa plesali pa špilali. Etak smo zamejski Slovenci rejsan z živim pa veselim programom leko podarili domanje Slovence, steri so tisto velko dvorano lepau napunili. Nej pitanje, ka je folkorna skupina plesala po-

rabske plese, tau so bili Mati potice pečejo, Mrkefca, mrkefca, Rozinka, Mali čardaš, Sotiš, An, cvaj, draj pa Rejzka, stere je nota navčijla mento-

razmejo našo domanjo porabsko rejč. Zatau je nama trbelo tašo igro naprej vzeti, v steroj se tak s tejlom kak z obrazom dosta vse zašpila, je do-

FS penzionistk pa Duo Fodor na Sveti gori

rica Dragica Kolarič iz Beltinac, na fudaj pa sprvajo Boris Velner iz Vučje Gomile. Duo Fodor si je bola težko odebro vö igro, zatok, ka od nas več kak tristau kilometrov daleč živeči Slovenci že trno težko

sta akcij, tau je bila igra Čisto pa zamazano, stero je že pred par lejt napiso pa nota navčo Miki Roš. V programi smo mi Porabci bili slejdnji, pa dve skupini ena za drugim. Vsi smo vedli, ka je tau nej naj-

bola dobro za nas. Depa tau smo tu vedli, ka s svojim programom zastopamo Porabje, Porabske Slovence, stere je na kratko nota pokazo v svojem pozdravnom gonči Jože Hirnök, predsednik Slovenske zveze tu. Če si nazaj zbrodim, so si naše penzionistke vse poštenje pa zahvalo zaslöjžile. Vej pa po dobri petvörnoj dougoj pauti večer po desetoj vöri plesati friško, lepau pa fejs dobro, je nej bilau leko delo. Z drüdje strani smo pa leko bili srečni, ka se je letošnje srečanje s porabsko slovensko rečtjauv zaprlo, z igrov maloga gledališča Duo Fodor. Publika je bila kulturna pa do konca aktivna. Letošnje srečanje je pozdravo minister za Slovence v zamejstvu in po svetu gospaud Gorazd Žmavc, steri je nej dugo nazaj gora zisko Porabje tu.

Ženske smo te den bile fejs srečne, vesele pa hvaležne,

ka smo se leko vozile po takšni lejpi pokrajinaj, vidle tisto bogastvo pa lepoto narave, nisterne oprvim, ka nam ostane v lejpom spomini. Posebno presenečenje, darilo smo dobili od organizatorja v Šempasi, pelali so nas na Sveti Goro v prauškarsko cerkev, gde smo svejčo vužgali pa molili boga za vse naše domanje, prosili tolažbo pa mauč od svetogorske Matere Božje. Za tau lejpo paut, kakšno eške ta folklorna skupina nikdar nej mejla, se trno lepau zavalimo Slovenski zvezi za pautno ceringo pa zatau, ka je nas penzioniste tu vüpala dati v mednarodni program, organizatorom v Šempasi pri Novi Gorici, steri so nas trno lepau gora prijali, pa eške posaba za prijaznost, vljudnost, previdno vožnjo obadvöma šofera pri firmi Avtobusni promet Murska Sobota.

Klara Fodor

VARAŠKE SLOVENSKE PENZIONISTKE SMO SE TÖ PODALE

Civilni forum, steri vküp veže civilna društva v Varaši, že tradicionalno postavlja mlaj, baur za prvi maj,

vse se njemi veseli.

Civilni forum pa Kulturno društvo Pannon Kapu v Varaši na 1. majuš že šesto leto

Skupaj smo okinčali majpan

slejdjen den apriliša. Majpan so slovenske penzionistke tu pomagale okinčati. Med civilnimi društvi je v imeni Društva porabski slovenski penzionistov predsednica Marijana Kovač tu gora zvezala spominsko šaupe z napisom »Sprtoletje blüzi ide,

držita civilni den, gda majo tekmovalje v küjanji pa kulturni program na placi pri gledališči. Od gledališča pa na več stau metrov dugo šator na šatori, ka je te den z enim buča v Varaši, etak dosta lüstva sveti pa pride na programe. Varaške slovenske

penzionistke Društva porabski slovenski penzionistov smo se letos oprvim podale, ka mo küjale na tekmovalji v küjanji. Bilau je trinajset skupin, stere že doudji lejt odijo küjat, mi smo pa bile oprvim. Letos se je moglo küjati z graja ali z zelenoga graja (stočjega fižola) ali leče. Največ se nas je vzelo za grajovo djesti, mi smo si odabrala grajovi bograč. Mesau, krüj pa mesto smo dobili, vse drugo, od graja, žira, okajenoga štüclina (csülök), špejka, zelenjave do bograča, posaude pa vse vcuj valaum smo si mogli sami prinesti. Küjanje smo zavüpale Ani Labodi pa Margiti Korpič, druge smo pa bile dekle. Mele smo za ponöjvat bogati sto tu z domanjimi rajimi reteši, z ajdovimi palačinkami, s sirovimi kiflini, no pa za gunt valaum ranč tak. Fajn je bilau z varaškimi društvi vküper delati, organizator Civilni

forum nas je tu lepau gora prijö. Dobro smo se poznale

tau tu, aj nas porabske slovenske penzioniste s te strani

V našom kotli se je dober grajovi golaž küjo

zatok, ka nas je dosta lüstva gora ziskalo, spoznavalo pa spitavalo, smo se leko radüvali eden drugomi. Večer je žirija vsakšöj ekipi podelila priznanje, nam »Za najbola po domanjom pripravljeni bograč«. Najvekšo priznanje je vsakšo leto tjauka, stero je dobila ekipa organizatorja. Takšne prilike so dobre za

tu vsebola leko spoznajo Varašanci. Pa tisti glavni funkcionarji tu, steri dajo interju, informacije za novine Železne županije, za Vas Népe, ka smo mi domanji Porabski Slovenci, nej pa Slovenci iz Slovenije, kak se je tau pisalo zdaj v novinaj.

Tekst pa fotografije:
Klara Fodor

Elza Obereigner – Kastl

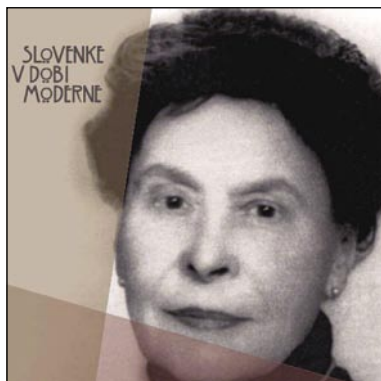
NAŠA PRVA KIPARKA IN POSLEDNJA MINIATURISTKA

Nedvomno je slehernemu narodu v čast, ko se zave, da njegova preteklost skriva veliko zanimivih podatkov o umetnikih in dogodkih, ki so pripomogli k izoblikovanju njegovega kulturenega ter likovnega prizorišča. Na slovenskih tleh nam takšnih ustvarjalcev zagotovo ne manjka. V umetnostni zgodovini pa se vedno radi obrnemo prav na tiste, ki so nekoč ustvarili nekaj lepega in veličastnega.

Ena takšnih ustvarjalk je bila Elza Obereigner, rojena leta 1884. Njen deklški priimek je bil Kastl, a kljub obema nemškima priimkoma je bila prava Ljubljanka. Ob tem je imela še češko državljanstvo, ki ga je morala prevzeti po domovinski pristojnosti svojega v prvi svetovni vojni preminulega moža. Njen oče Karl Kastl, ki se je rodil v Badnu pri Dunaju, je bil častnik v avstrijski vojski in ljubiteljski slikar. Ko je bil službeno premeščen v Ljubljano, je tu našel bodočo ženo Slovenko, iz ljubljanske trgovske družine Peterka in si zgradil dom v Prečni ulici 3, poleg hiše svoje tašče na takratni cesti Sv. Petra. Elza je po očetu podedovala umetniški talent, starši pa so ji omogočili umetniško izobrazbo doma in v tujini, tako da je že v zgodnji mladosti postala uspešna kiparka, pozneje pa se je povsem preusmerila v slikarstvo. Njena posebnost so bile portretne miniaturre in miniaturne ljubljanske vedute, v katerih je izrazila vso svojo ljubezen do rodnega mesta.

Elza je v Ljubljani obiskovala osnovno šolo, ko pa se je družina zaradi potresa leta 1895 preselila za tri leta v Gradec, je tam opravila še likovno smer graške obrtne šole. Po povratku v Ljubljano so ji starši omogočili zasebni pouk pri akad. slikarju Heinrichu Wettachu, kjer je pridobila osnovno slikarsko znanje. Hkrati je obiskovala tudi pouk modeliranja pri Celestinu Misu, profesorju kiparstva na ljubljanski obrtni šoli. Iz tega

je sledilo njeno prvo naročeno delo – kip z naslovom *Dobrodelnost (Alegorija varčevanja)* za Kranjsko hranilnico, ki ga je izdelala že pri svojih

Slikarka Elza Obereigner – Kastl

sedemnajstih letih. Kip je danes v zbirki Muzeja in galerij mesta Ljubljane in ga lahko občudujemo na Ljubljanskem gradu v okviru stalne razstave o zgodovini Slovencev. Leta 1902 je Elza Kastl postala članica *Slovenskega umetniškega društva*, saj je že na svoji prvi razstavi prejela

Marija z Jezusom, Marijanišče v Veržēju

zelo ugodne kritike.

Bila je ustvarjalna in nadebudna, želela pa si je še dodatnega znanja. Tako je tri leta kasneje odpotovala na izpopolnjevanje na Dunaj, kjer se je vpisala na enoletno izobraževanje na *Kunstschule für Frauen und Mädchen*. V naslednjih letih si je nabirala še dodatnega znanja v Benetkah, Firencah in po južni Italiji, nakar se je vrnila v Ljubljano. Ob svojem likovnem ustvarjanju je še ves čas potovala po evropskih umetniško zanimivih mestih.

Leta 1911 se je Elza Kastl poročila z nemškim stotnikom Hienrichom pl. Obereignerjem, v zakonu pa sta se jima rodila hči in sin. A kruta usoda ji je že čez dve leti vzela moža in sina, tako je odslej živela pri svojih starših in se ukvarjala predvsem s portretnim slikarstvom ter s slikanjem po naročilu. Prav tako se je posvečala pokrajinskim akvarelom v romantično realističnem stilu, ki so bili posledica njenega dunajskega učnega programa. Sledile so prav tako številne perorisbe, kjer se

jasno kaže njen slikarski talent. V tridesetih letih je skoraj povsem opustila oljno tehniko in se na veliko posvečala manjšim formatom iz akvarela in pastela. Velika inspiracija ob delu sta ji bili hčerka Liza in igralka ter režiserka Avgusta Danilova.

Kot verna katoličanka je Elza Kastl Obereigner upodobila tudi lepo število sakralnih likovnih del, kot so denimo *sv. Frančišek Asiški* za ljubljansko sirotišnico (danes je tam od leta 1910 Infekcijska klinika), *sv. Juda Tadeja* pa je upodobila celo večkrat: za frančiškansko cerkev v Ljubljani, za radovljiško cerkev, za podružnično cerkev sv. Petra nad Begunjami, za cerkev v Koprivniku nad Bohinjem in za župno cerkev na Viču. Podobe tega svetnika so nastajale med leti 1910 in 1953.

Najpomembnejši prispevek k likovni umetnosti Kastl Obereignerjeve pa so gotovo njena dela, ki jih je opravila kot portretna miniatristka. Z omenjenim stilom slikanja se je srečala že med šolanjem na Dunaju. Ta zahtevna slikarska zvrst se je sicer pojavila že v obdobju renesanse, sledil je njen razcvet

v 16. st. v Angliji in nato še v 18. st. v Franciji. V tem času se je izdelava portretov preselila s pergamentov in kovin na slonokoščene ploščice. V obdobju 19. st. pa je miniaturni portret povsem očaral Dunaj in njegovo okolico. V Sloveniji so se v omenjenem obdobju miniaturni slikarji pojavljali le priložnostno

Portret Avguste Danilove

in za kratek čas. Med bolj znanimi umetniki so to bili Matevž Langus, Anton Karinger in Ivana Kobilca. Ta slikarska zvrst je namreč izredno zahtevna in tako je pri ustvarjanju terjala dobesedno celega umetnika, z dobrim slikarskim znanjem

Kiparski portreti

ter natančnim obvladovanjem miniaturnega čopiča.

Elza Kastl Obereigner je te lastnosti imela. V dvajsetih in tridesetih letih 20. stoletja je zaslovela kot miniatristka, kot mojstrica drobnih potez čopiča, ki jih je skrbno in premišljeno združevala v barvno harmonične portretne podobe. Ob tem je ustvarjala še številne ljubljanske vedute in s tem si je pridobila precejšen krog občudovalcev. Najprej se je lotila miniaturnih

portretov svojih družinskih članov – po živih modelih, potem pa še portretov svoje prijateljice in pisateljice Lily Novy ter njenih dveh hčera. Slikarka je uporabljala neke vrste po-intilističen način slikanja, kar pomeni, da je barve nanašala z neštetimi pikicami. Slikala je z akvarelnimi barvami, njen kolorit pa deluje sveže in umirjeno. Pričeske in oblačila upodobljencev so risarsko in tehnično dovršeni. Nevtralne barve ozadja in portretov so vedno v harmoniji z barvo inkarnata in las. Miniature je slikala večinoma na slonokoščene ploščice; portrete znanih že umrlih osebnosti ter družinskih članov pa na papir. Tako najdemo med njimi tudi pesnika in prijatelja Antona Aškercja, skladatelja Viktorja Parmo, škofa Antona Bonaventuro Jegliča, Žigo Zoisa, Jurija Vego, cesarja Franca Jožefa in druge zgodovinske osebnosti. Portreti pa so bili le ena izmed zvrsti miniaturre, ki jih je slikarka gojila. Poleg njih je upodabljala še svoje rodno mesto Ljubljano, s pogledi na različna zgodovinska obdobja. Te podobe stare Ljubljane pa je pripravljala po starih grafikah, risbah in fotografijah. A javno priznanje za ta del svoje ustvarjalnosti je dočakala šele na razstavi *Portret na miniaturre*, ki jo je pripravil Narodni muzej, leta 1965 in na kateri so bile razstavljene tudi tri njene miniaturre.

Vsekakor je potrebno poudariti, da je bila Elza Kastl Obereigner ne le ena redkih kipark na slovenski likovni sceni, ampak celo prva kiparka, ki si je pri nas izklesala uspešno kiparsko pot ter se tudi uveljavila na širši likovni sceni. Umetnica – pogosto se je podpisovala E. O. K. – je bila hkrati zelo nadarjena in uspešna slikarka. Bila je znana predvsem kot miniatristka, saj je verjetno bila tudi poslednja izredno plodovita in najbrž tudi zadnja slikarka te vrste v Evropi.

Mojca Polona Vaupotič

OD SLOVENIJE...

Bratuškova odstopila

Alenka Bratušek po dobrem letu dni odhaja s funkcije predsednice vlade. O tem je obvestila predsednika republike Boruta Pahorja in predsednika državnega zbora Janka Vebra. Na Twitterju in Facebooku je objavila odstopno izjavo in dodala: »Če res vsi mislijo, kar govorijo, gremo na volitve pred poletjem. Državljanke in državljani boste povedali, kdo naj vodi vlado in to je edino prav«. Funkcija je Bratuškovi prenehala, ko so se konec minulega tedna na seji državnega zbora (DZ) z njenim odstopom seznanili poslanci. Vlada bo do izvolitve nove opravljala le še tekoče posle. Če DZ v 30 dneh ne izvoli novega mandatarja oz. predlogov zanj ne bi bilo, predsednik republike razpusti DZ in razpiše predčasne volitve. Novi DZ mora biti izvoljen najpozneje dva meseca po razpustu prejšnjega, predčasne volitve pa se lahko opravijo najprej v 40 dneh od dneva razpisa. Večina strank in tudi Bratuškova se zavzema za volitve pred poletjem, saj da bi bilo to najboljšje za državo. Medtem nekateri, predvsem pravni strokovnjaki, menijo, da volitve pred jesenjo ne bodo možne.

Vojaki doma

Slovenski vojaki, ki so bili v silah ISAF-a v Afganistanu navzoči 10 let - od marca 2004 - so se v začetku maja vsi vrnili v domovino. V vseh teh letih je v Afganistanu delovalo več kot tisoč pripadnikov Slovenske vojske (SV). Postopno se je število zmanjševalo - medtem ko je največji kontingent SV v tej državi doslej štel 93 pripadnikov, je letošnjega januarja tja odpotovalo 35 pripadnikov SV-ja, od tega dva civilna strokovnjaka. Slovenski vojaki so bili v tem času udeleženi v nekaj resnih incidentih, zadnji se je zgodil januarja, ko je bil en vojak ustreljen v nogo. Lanskega novembra je bilo napadenih šest slovenskih vojakov, a poškodovanih ni bilo na nobeni strani.

Po Pavlovoj pauti – po dijnati künjai

Sombotelška slovenska samouprava in Drštvo padašov muzeja (Vasi Múzeumbarát Egylet) sta na letošnjo cvejtno nedelo (13. aprila) pá organizerali potüvanje po pauti, po šteroj je odo Avgust Pavel. Iz Sombotela smo se pelali v Monošter s cugom pa z avtonom (vsikši na svojo ceringo). V Monoštri v Muzeji Avgusta Pavla nas je čakala Micka Svetec s števanovsko palinko in zajtrkom, Klara Fodor, Jolika Pozvek in Piroska Molnár

s topli tejom (čajem). Po tistom smo se igrali s kartami projekta »Doživetje prostora« pa tak so se navčili ništerne slovenske reči Madžari tö, šteri so bili z nami. Pred monoštrsko cerkvi jo so gospaud župnik blagoslovili naše mačice tö. Po tistom smo šli k meši pa smo poslušali pašijon. Veseli smo bili, ka smo v cerkvenom zbori vidli Porabske

Slovence tö. Po meši smo pejški šli najprve na Židovo do spominske kapejle dühovnika Jánosa Brennera, po tistom pa prejk po gaušči do cerkve v Traušči. Tü sta Judita Pavel in Marija Kozar madžarski in slovenski goprešejtla Pavlovo pesem z naslovom Ko padem iz svojega otrplega

stoletja/Ha kihullok dermesztő századomból. En tau pesmi je nas spominalo na vüzenske svetke:

»Če pa danes/padem skozi nihajna vrata domišljije/mojega otrplega

újfalu smo si malo počinauli, geli špek pa lük. Judita Pavel je tü gorštejla iz Pavlovoga spisa *Odprta ognjišča v kuhinjah rabskih Slovencev* (Nyílttűzhelyű konyhák a hazai

Madžarke se včijo slovenski iz kart

stoletja,/se spotikam od konca stoletja do konca stoletja,/ od mučilnic h kolesu, ki lomi kosti,/ od

szlovénoknál) tiste tale, gde je Pavel napiso, kak so ga lidge gorprijali v naši vesnicaj 1922-oga leta. Naj-

Judita Pavel šte o Pavlovoj pauti

grmade h goreči grmadi,/od križa do križa,/dókler me Tvoja bela, žalostna senca/ ne ustavi pod Golgota./Sklonjen na Tvoje osmójene roke/tam se izjočem in stožim,/pokrit z ogrinjalom dobrote.« (prevod: Gabriella Gaál/Ignac Meden)

Pri jezeri v vesi Mária-

oprvin je üšo v Slovensko ves, gde ga je vodila od iže do iže leranca Ana Pavlič. Naslejdnje je prišo k 86 lejt staromi Ferenci Žampari, Blincinovin. Un je biu prvi škonik v vesi (od 1862 do 1864). Pavel ma je ponüdo dvan (tobak). Tak sta kadila pipo in pripovedjala o stari cajtaj. Iz Slovenske

vesi je Pavel pejški prišo v Števanovce, gde se je stavo pri *Trajbarnoj Nanici* (Závec Károlyné). Mauž je že pred 25-imi lejtami odišo v Merko, sinauvge so tö taodišli. Dvajsti lejt je živejla že sama v svojom rami z dijnato künjo. Pavel je vse djenau dojspiso, pa dojnalo, ka je tam vüdo. *VAndovci* so se fejst prestrašili, gda je s plebanošom tam odo od iže do iže. Lidge so se bodjali lückoga, sploy pa svoje künje so ma nej radi pokazali. Na *Verici* od 47 iž eške v 12, v *Sakalauwci* od 115 iž v 30 so meli dijnato künjo 1922-oga leta. Pavel je spau v Števanovci. Od tistec je odo kaulivrat po naši vesnicaj in isko črne künje. Lidge so ga že spoznali, pa so znali, ka nika lagvoga neške. Kak čednjak se zanima za dijnate künje. Pa donk so bile takše klajfe, ka zatok gleda Pavel črne künje, ka te pavri prej za fale peneze dobijo špajete. Gda je Pavel tau čüu, se je malo zbojo, pa je »dojstau-po« (kak sam piše na konci svojoga spisa).

Kauli dvej smo mi tö začnili stapati nazaj v Monošter, ka bi eške radi poglednili mašine v *Kosinoj fabriki*. Tam nas je čako glavni inženir v pokoji gospaud *Gyula Kovács*, pa nam je nutpokazo mašine in škeri, s šterimi so kose redli Porabski Slovenci tö. Fabriko so 2002-oga leta zaprli. Od tistoga mau bi radi na razstavi (kiállitás) nutpokazali, kak so inda svejta tü kosé redli. Peneze za tau, na žalost, eške smo itak nej dobili.

Te den smo ojdli pejški več kak 10 kilomejtarov. Cajt je biu lejpi. Vidli in čüli smo dosta nauvoga, zanimivoga in se odlaučili, ka se drügo leto pá najdemo na Pavlovi pauti.

Marija Kozar

15 lejt – od Cankove do Sombotela

Bilau je davnoga leta 1999, gda so se sombotelski Slovenci edne septembrske sobote odpelali na prekmursko Cankovo, ka bi tam položili venec na spominsko tablo na rojstnoj iži Avgusta Pavla. Ranč te prekmurski polihistor od tistoga mau povežuje Slovence v bejdvej mejstaj, vej se pa je v goričkaj vesi naraudo, v Sombotelu pa duga lejta delo pa tam mrau tō.

V preminauči petnajsti lejtaj je gratalo padaštvo vsikdar bole krepko. Gnauk so Cankovčani odišli na paut v Somboteu, drugo leto pa pá Slovenci iz

Sombotela nazaj. Vsikšo paut so eden drugoma kaj pokazali, prekmurski tamburaši Odpisani so na priliko igrali na prvom Karnevali Savaria, gde so mlajši držali rokodelsko delavnico tō. Sombotelčange

zvezdarno v Sombotelu.

Sombotelški Slovenci so v preminauči petnajseti lejtaj ranč tak preojdli skoro cejlo Prekmurje, od Cankove do Strukovec, od Sotinskoga bregá do Pertoče pa jezera v Kraščaj

de veuki dež pa nika sunca. Ništrne sombotelske Slovenke so cejli keden molile, zatok smo v soboto zrankoma vidli, ka če rejsan geste en par oblakov, venak deži nede.

Vrejmen je rejsan vōdržalo,

latinski pa vogrski, cankovski gostje pa so dostakrat znali slovensko ime ranč tak. V ednoj vōri leko najgir človek preodi cejli arboretum, te tō, če si zmejs malo odpočine na priliko pri jezeri.

Paut Cankovčanov je dale pelala v Lukácsházo na biogazdijo. Tū je mladi vert Csaba Bolfán skūjo dober paverski obed, edno takšo gausto župo, ka je puna krumplinov, svinjski tac pa špeka bila. Za konec pa so na sto prišli eške dobri reteške s škipkami. Sledik je vert raztomačo, kak je svojo gazdijo zozido pa dosta pripovejdo od toga, kak so na tom konci Vogrske inda pavri živeli. Gučo je od toga, ka vse so geli, kak so tau skūjali, gde so spali, pa zakoj so »čisto sobo« meli. S svojim žmanim, veselim stilom je pričaro smej na obraz gostov.

Dale se je program pelo v varaškom tali Sombotela Herény, gde vsikšo leto kauli Jürjovoga organizirajo »Cvejtno paut«, gde se odavajo vsefelé rauže pa cepike pa vse, ka trbej v ednom gračenki. Zvün toga majo eden šator, gde je dosta kulturnoga programa. Na tom so gorstaupili člani folklore TD Cankova »Podkolonca«, šteri so s pomočjauv mentora Zorana Domjana zaplesali goričke plese. Plesci so eške tak koražni bili, ka so med lüstvom, štero se je španceralo po senji, na poštiji zaplesali. Ništerne Cankovčanke pa so si küple kaj za domanji gračenek.

Den se je – kak vsikdar – končo v sombotelskom Škanzeni. Tū so svoje prekmurske padaše že čakali domanji Slovenci. Fude so na kraci naprej prišle pa so Slovenci z bejdvej strani grajnec začnili vküper plesati. Spejvanje je tak korajžno bilau, ka so gostje skoro nej na pamet vzeli, ka morejo domau. 15 lejt dugo padaštvo de se dale pelalo, drugo leto na Cankovi.

... DO MADŽARSKE

Konstitutivna seja parlamenta

6. maja je potekala konstitutivna seja parlamenta, ki se je udeležilo 199 poslancev in 13 zagovornikov manjšin. Poslanci so svečano zaobljubo opravili na začetku seje pred madžarskimi zgodovinskimi prapori, narodnostni zagovorniki pa po seji, kajti besedilo je vsak govornik prebral v lastni materinščini. Novi madžarski parlament je najprej sprejel poročilo Nacionalne volilne komisije o državnoborskih volitvah s 165 glasovi za in 32 glasovi proti, nakar je izvolil predsednika parlamenta, kar je postal prejšnji predsednik László Kövér. V novem parlamentu bodo imele samostojni poslanski klub naslednje stranke: FIDESZ, ki ga vodi Antal Rogán, krščanske demokrate vodi Péter Hrach, socialiste predsednik stranke Attila Mesterházy, desničarski Jobbik Gábor Vona in zeleno stranko LMP András Schiffer.

V Miskolcu je samouprava sprejela sporni sklep

Samouprava mesta Miskolc je v okviru paketa o javnem redu in varnosti sprejela sklep, proti kateremu protestirajo romske organizacije. Mesto se ubada s socialnimi težavami, kajti po ukinitvi proizvodnje v tovarnah, ki so večinoma bile del težke industrije, je ostalo v mestu brez službe veliko ljudi, med njimi tudi veliko Romov. Mesto bi se rado rešilo brezposelnih Romov, zato je sprejelo sklep, da bo podpiralo romske družine z od 1,5 do 2 milijona forintov, če samoupravi vrnejo t. i. socialna najemniška stanovanja. Podpora pripada le družinam, ki se odselijo na podeželje. Med Romi je načrt nalletel na neodobranje, kajti kljub temu, da jih večina živi v zaselku ob nekdanjem nogometnem stadionu v nekomfortnih stanovanjih, večina ni pripravljena živeti na vasi. Bojijo se tudi tega, da jih vaške skupnosti ne bi sprejele.

Cankovski folkloristi so se zasükali s Sombotelčari

Gostje iz Prekmurja med cvetčimi rododendroni

so svoje goste pelali v Muzej železne fijanke v Gornji Čatar ali v Lenaršičevo spominsko sobo v Nyőgér. Vküper so gorpoiskali cintor v Sárvári pa

Letos aprila je vrejmen tak kazalo, ka se programi za Cankovčane v Sombotelu nedo posrečili. Za konec kedna je vsikši meteorolog pravo, ka

se zdaj sploj lepau vidi vsikšo drejvo, med šterimi najdemo trnok dosta eksotični, z drugi kontinentov tō. Pri vsikšom drejvi pa grmauvdji piše ime

-dm-

Šolina krčma

Vendel Horváth iz Števanovec, steroga doma tak zovejo, ka Šolin, so meni v prejšnji novina od sebe pripovedjali, pa malo od sausedni Šolini tō, steri so krčmau meli. Tau je name nej njalo v meri, pa

Eške zdaj se vidi, ka je bila Šolina krčma krepka zidina

sem eške gnauk nazaj ūšo k njim, zato ka me je brigalo, zakoj je ta krčma tak irrašnja bila tistoga reda.

- *Vendel, vi se tō tak zove-ta po kuči, ka Šolini, tau je zato, ka ste vi žlata bili s tejmi, steri so krčmau meli?*

»Tōj so trdje Šolini bili, Vrnji, Spaudnji pa Krčmarski Šolini, leko ka smo žlata, dapa tau samo bi že vejn naši starci znali povedati, kak pa v kakšno formi.«

- *Gda ste vi eške fejšť mali bili, te je že ta krčma stala?*

»Ka dja paunim, tōj je vsigdar krčma bila, gda sem mali bijo, dja sem tam dosta lejto, če kakšno zabadanje bilau ali kaj drūgo so meli. Ta krčma je leta 1948 nani-koj prišlo, gda so go podržavili (államosítás) pa gda so preganjali kulake.«

- *Čidna je bila, sto je bijo prvi, ka že vi tō vejte, ka je tau krčmau pelo?*

»Najprvi so vejn stari Djanči bili, steri so tau krčmau pelali, pa potistim, ka že dja tō vejte, so Djušak Bedič bili. Gda so oni mrli, te go je sin Djušak prejkzejo, steri je zdaj na Slaskon, dapa nej go

dougo pelo, mogo je odir, zato ka baja bila. Baukše je bilau, če je vujšo, ovak bi nje-ga tō za kulaka vzeli.«

- *Če si nazaj mislite, kakš-na je bila ta Šolina krč-ma?*

»Tej Šolini, steri so krčmau meli, so taši velki pavri bili, ka tau ne moreš taprajti. Zvün krčme so tam eške vel-ke parme bile, taše štale, ka deset konjov si leko nutpri-vezo. Svinje, krave so meli, taši pauv je bijo tam vsigdar, ka so sildje pa kromče do plafona gorzosipali. Gda so mlatili, pri nij je mašin eden keden mlato.«

- *Kelko konjov so oni meli, ka štale so za deset bile na-pravlane?*

»Oni so tak po štiri meli, dapa štale so za tiste konje meli, šteri so se vō z Varaše pripelali s kočūjom. Na obed ali na večerjo so prišli v Šolino krčmau, pa te dočas so konje v te štale privezali, aj je ne zebe ali aj je obadge ne grzejo, dapa spolagali so je tō.«

- *Sto so tej bili, steri so se s kočūji v Šolino krčmau vō-pripelali?*

»Sto bi bili, nej srmacke, tau so vse gospaudje bili, steri so tōj djeli pa pili. Pa nej samo v nedelo pa v soboto, med kednom tō. S kočūjom so se pripelali pa cejli den ali cejlo nauč so lumpali. Za te gospaude je edna posaba iža bila, gde so tej bili, kočiške

so pa dočas v krčmej čakali na nij.«

- *V Varaša so tō gvūšno bile taše krčme, zaka so ranč se, v Šolino krčmau odli?*

»Tōj so dobro tjōjali, tōj je vsigdar friško mesau bilau, zato ka so na keden večkrat klali svinje pa maro. Zvün tauga je pa eške dobro vino tō bilau, ka so z Balatona es vozili s konjami. Gda so Djušak dola v zemenico šli, mi mlajši smo večkrat za njimi šli, zato ka mi smo vsepovse-dik kreda bili. Te smo vidli, ka taše velke bečke so tam na red stale pa so vse puno vina bile.«

- *Kak so v leti hladili piti pa mesau, aj nede nakvar?*

»Kak? Z ledaum, zato ka so meli edno ledavnico, gde je puno leda bilau. Te led so v zimi s konjami, s senami zvozili z Otkauvec s Pattogoša, gde so v potoki led trli. V ladavnici je bijo eden človek, steri je na črejvle eden žakeu emo povito, aj se ne čujška, pa te on je te led ta touko, ka so ga pripelali s sanami. Te led so v leti gor nosili v eden velki škauf, pa te tak so v tejm piti hladili.

- *Te led se je nej odtaupo, gda je taša velka vročina bila?*

»Ta ladavnica je v zemlej bila, bautivana bila, vrkar pa s slamo pokrita. Tau je maudro vōnapravleno bilau, pa duplanske dvere so bile, aj ica ne more nutra. Tam je eške v leta tak mrzlo bilau, ka mi mlajši, gda smo tam kaj odli, kumar smo vujšli, tak nas je zeblo.«

- *Vi ste te dosta odli v Šolino krčmej.*

»Dosta, zato ka sem rad tam bijo, mena se je tam fejšť vidlo. Lejpo delo je tau tam bilau, tisto lüstvo je tak lopau delalo, pa delavci so se dobro poznali (počutili) na taujoj gazdiji. Dobro je bilau gledati, da je telko lüstva delalo v rami, kauli rama, na njivaj pa na sonžetaj.«

- *Dosta delavcov so meli Krčmarski Šolini?*

»Dosta, sploj pa te, gda je kositev ali žetva bila, pa ovak tō, zato ka velka gazdija bila pa dosta plūgov zemle. Dapa tej Šolini so nikdar nej bili djizdavi, Djušak so ranč tak delali kak drugi delavci,

Od indašnje krčme je ostano napis na stenej

stere so gorvzeli na delo. Vesi je tau dobro bilau, ka so leko delali, etak so si leko malo kaj prislūžili. Tistoga reda je velko srmastvo bilau, bijo je taši, steri je nikanej emo, eške krōja nej. Taši so šli delat, če za drūgo nej, te za djesti, samo aj se leko gnauk nadjejo. Tjōjarce so rano zazranka gorstanile, v dvej vōri, pa so začnile krōj pečti, zato ka zazranka že krōj trbelo. V künji so meli eden velki zozidani špajert pa peč, na tejm so tjōjali pa pekli, ka je zanje pa za krčmau trbelo. Kak se dja spomnim, v tau špajerti je vsigdar odjenj goro, vejn den nauč, zato je pa eden hlapec samo zato bijo, ka cejli den je nalago, pa nej samo v tjōjnji, liki v cejlo rama. Delo je emo zavoje, vejpa velki ram je bijo, pa v vsakšoj iži so kala (peč) bile. Zvün tauga so eške dvej žene bile, štere sta na keden dvakrat cejli ram gorzribale, gde je leseni pod bijo. Te so eške tjōjarce bile, v krčmej so delali, vanej na njivi, maro so polagali, tak ka sploj dosta lüstva je delalo pri Krčmarski Šolini. Naj-

lepše je tau bilau, gda je na ograd vōšlau sedem osem ali še več koscov pa so eden za drugim kosili. Tau je tašo bilau, kak gda se divdje gosi nesejo. Gda so tak na red kosili, prvi je že spodkar v dolej bijo, zadnji pa eške vrkar na brgej.«

- *Z vesi so ojdli kaj v krčmau?*

»Kaj bi pa nej odli, med kednom je dosta lüstva odlo pit, dapa v nedelo je bilau največ, gda so goslardje igrali pa so leko plesali. Telko lüstva je bilau tašoga reda, ka je nej bilau mesta v krčmej. Tū v krajini je ta Šolina krčma bila največša, vse drūge po vasaj so menše bile.«

- *Po štiridesetom leti je tū krčmau vrag vzejo, vsakši je odišo iz Šolinoga rama?*

»Djušak so te že mrli, dapa žena Rejza pa mlajši so tōj ostali, zato ka nij so nej odpelali kak kulake. Tam pri nij je dostakrat igro na gosli tisti pūklavi Tōth notaroš, pa on njim dau tanače, aj gazdijo razpijšejo na mlajše. Dosta mlajšov je bilau, gazdija se je razdelila pa te tak so se oni že nej šteli za kulake, pa nij so nej odpelali. Dapa krčma že več potejm nej bila, zato ka te so vse vkrajvzeli. Petdesetšestoga so pa mlajši tak v Meriko pa vse inan odišli. Tak se je te Šolina krčma naveke zaprla. Gnesden že samo zidina stoji, štero je eden Pešter dolakūpo.«

Karči Holec

Bili smo v Pragi

V okviru že tradicionalnega prvomajskega potepa Kluba prekmurskih študentov smo bili tudi nekateri mladi iz Po-

ki je srce stare Prage. Najprej smo opazili astronomsko uro na stolpu stare mestne hiše. Pred njo se vsako polno uro

Porabke (z leve Barbara in Martina Zakoč, Anita Vajda in Lilla Fasching) v zlati Pragi

rabja v glavnem mestu Češke, v Pragi. To smo bili: Barbara Zakoč, Anita Vajda, Lilla Fasching in Martina Zakoč. Za to pot smo se morali prijaviti marca in smo nestrpno čakali na prvi maj, ko smo se zjutraj ob štirih odpravili iz glavne avtobusne postaje v Murski Soboti v »zlato mesto«, Prago, na tridnevno druženje z mladimi iz Prekmurja.

Praga (češko Praha) je glavno mesto in obenem največje mesto na Češkem. Leži ob reki Vltavi in je kulturno in ekonomsko središče Češke. Zemljepisno leži v osrednjem delu Evrope na Vltavi, ki je pritok reke Labe na sredini češke kotline.

zbere nepregledna množica s fotoaparati in video kamerami oboroženih turistov. Pogled na nervozno množico je

Astronomska ura na stari mestni hiši

sprva odbijajoč, a se vendarle splača počakati, da zvonovi

Katedrala sv. Vít

Prvi dan, ko smo prispeli v glavno mesto Češke, nas je pot vodila na Staromestni trg,

odbijejo polno uro. Takrat se nad uro odpre lina, mimo katere se sprehodi dvanaest

apostolov, to traja neke eno minuto. Astronomsko uro so izdelali v 15. stoletju. Pod njo je 12 medaljonov z znaki zodiaka, ki jih je leta 1865 dodal Josef Manes.

Ko smo se namestili v hotelu in pojedli okusno večerjo, smo šli do Karlovega mostu, ki je ena izmed najbolj obleganih turističnih znamenitosti Prage. V 14. stoletju zgrajen most povezuje staro mestno jedro Prage z Malo strano. Po njem se vsaj enkrat sprehodi vsak turist, saj je z njega enkraten pogled na mesto. Tudi mi smo se sprehodili po mostu in medtem poiskali kip Janeza Nepomuka, ki se ga dotaknejo skoraj vsi mimoidoči, saj naj bi to prinašalo srečo in zagotavljalo ponovno vrnitev v Prago. Upamo, da je v tem nekaj resnice.

V petek, 2. maja, smo obiskali Hradčane, najimenitnejši del Prage, kjer stojijo katedrala sv. Vít, ki je najstarejša gotična katedrala v Evropi, ter druge zgodovinske in kulturno pomembne stavbe. Med njimi je tudi Praški grad, katerega obnovo je deloma načrtoval in vodil Jože Plečnik. Hradčani je ogromen kompleks palač, cerkva in utrdb, ki so ga gradili, obnavljali, dopolnjevali in spreminjali več stoletij. Pred praškim gradom smo si ogledali še menjava straže. Imeli smo srečo, saj smo bili tam ob dvanajstih, ko ceremonijo pospremi s fanfarami (harsona). Obiskali smo še baziliko sv. Jurija, staro grajsko palačo in se sprehodili po zlati ulici.

Tretji dan smo se odpravili na Vaclavski trg, kjer je bronasti kip sv. Václava na konju. To je najbolj znan praški kip, ki je bil izdelan leta 1912. Stoji na podstavku, ob katerem so štiri figure svetnikov: Prokopa, Vojteha (Adalberta), Ljudmle in Agneze. Na podstavku je naslednji napis: »Sveti Vac-

Svinjej v Vankinij müzgaj

2. majuša se je do zadnjoga kauta napuno vaški dom v Būdincaj, gde so členi domanjoga kulturnoga društva nutpokazali svojo nauvo igro z naslovom *Svinjej v Vankinij müzgaj*. Igro v dveje dejanjaj (felvonás) je napiso pa na oder postavio Andrej

Lainšček, v njej špila osem igralcov. Dogajanje v prvom dejanji je postavljeno v Vankine müzge, v kraj, gde živijo pošteni pa flajnsni lidgé. Med nji pride mešetar, steri s pomaučjo pokvarjenoga domanjoga človeka Źzlina pokipüva vse svinje, dapa

pavre trno znauri, ka morajo potistim za bole drage pejneze nazajküpi svoje svinje.

V drugom dejanji vidimo mešetara pa Źzlina na Gospočkom (v Dubaji), gde jim trno dobro dé iz tisti pejnez, stere so pavrom »vkradnili«. Dapa na Gospočko pridejo tisti tő, stere so prejkličili. Etak pa vsakši dobi svoje, tisto, ka ma ojdi. Ene poštraifajo, druge zaprejo, Źzlina se zmejša, ka ga bantiva, ka je napravo... Gledalec si pa leko gordeje pitanje, sto so vekše svinje. Tiste, stere so pokipüvali ali tisti, steri so je odküpili. Ali je pa tau družba, gnešnji cajt tő, steri je ništrne napravo nepoštene?

Flajnsni igralci so būdinski veški dom 3. majuša tő napunili.

MS

Foto: Damjana Nemeš

lav, vojvoda češke domovine, knez naš, ne daj umreti nam in potomcem.« Imeli smo še čas, da smo nabavili razglednice in različne spominke za domače.

Bili smo še v židovski četrti, nato pa smo se odpravili proti domu. Med potjo smo se usta-

vili še na meji med Avstrijo in Češko, kjer smo imeli čas za okrepčilo. Opolnoči smo prispeli domov. Kljub temu da je v teh dneh bilo deževno vreme, smo se počutili zelo dobro in smo se vrnili domov z lepimi spomini.

Martina Zakoč

6.00 KULTURA, ODMEVI, 6.55 DOBRO JUTRO, POROČILA, 10.35 GLOBUS, 11.05 PRAVA IDEJA! 11.55 PANOPTIKUM, 13.00 PRVI DNEVNIK, VREME, ŠPORT, 13.30 VOLITVE 2014, 15.00 POROČILA, 15.10 MOSTOVI - HIDAK, 15.50 OTROŠKI PROGRAM: OP! 16.05 RAZRED ZASE: KAZNOVANJE, MOZAIČNA ODDAJA ZA MLADOSTNIKE, 16.45 DOBRA URA Z AKIJEM, 17.00 POROČILA OB PETIH, VREME, ŠPORT, 17.20 DOBRA URA Z AKIJEM, 18.30 INFODROM, DNEVNIK ZA OTROKE IN MLADE, 18.35 MILI IN MOLI: VILI, RIS., 19.00 DNEVNIK, SLOVENSKA KRONIKA, VREME, ŠPORT, 20.00 SLOVENSKI POZDRAV, NARODNOZABAVNA ODDAJA, 21.30 NA LEPŠE, 22.00 ODMEVI, VREME, KULTURA, ŠPORT, 23.05 POLNOČNI KLUB, 0.15 DNEVNIK, 0.40 SLOVENSKA KRONIKA, VREME, ŠPORT, 1.05 DNEVNIK SLOVENCEV V ITALJIJI, 1.30 INFO-KANAL.

PETEK, 16.05.2014, II. SPORED TVS

7.00 OTROŠKI PROGRAM: OP! 9.00 OTROŠKI KANAL, 10.15 DOBRA URA Z BOŠTJANOM, 11.30 DOBRO JUTRO, 14.10 TOMAŽ HABE: TO SO NAŠA MESTA: MLADINSKI PEVSKI ZBOR RTV SLOVENIJA IN SOLISTI, 14.50 PRISLUHNI MO TISNI, 15.25 ALPE-DONAVA-JADRAN, 15.55 ŽOGARIJA, 16.30 MOSTOVI - HIDAK, 17.10 INFORMATIVNA ODDAJA, 18.05 OSMI DAN, 18.35 KNJIGA MENE BRIGA: MAURIZIO LAZZARATO: PROIZVAJANJE ZADOLŽENEGA ČLOVEKA, 19.00 OBLETNICA MANEVRSKE STRUKTURE, 20.00 KITAJSKA - DEŽELA ZMAG IN VRENI: HREPENENJE PO MAU, ANG. DOK. SERIJA, 20.45 SODOBNA DRUŽINA (III.), AMERIŠKA NANIZANKA, 21.10 BOLJŠI ČLOVEK, AVSTRALSKA NAD., 22.05 MORILEC V MENI, BRITANSKO AMERIŠKI FILM, 23.55 TOČKA, GLASBENA ODDAJA, 0.40 ZABAVNI KANAL.

SOBOTA, 17.05.2014, I. SPORED TVS

6.00 KULTURA, ODMEVI, 7.00 OTROŠKI PROGRAM: OP! 10.55 KINO KEKEČ: VRATAR LIVERPOOLA, NORVEŠKI FILM, 12.20 RAZRED ZASE: KAZNOVANJE, MOZAIČNA ODDAJA ZA MLADOSTNIKE, 13.00 PRVI DNEVNIK, VREME, ŠPORT, 13.25 TEDNIK, 14.25 PRAVA IDEJA! 14.50 NA LEPŠE, 15.25 SLOVENSKI MAGAZIN, 15.50 POGLED NA ... CERKEV SV. MARTINA V MARTJANCIH, CELJSKI STROP, DOK. SERIJA, 16.20 O ŽIVALIH IN LJUDEH, ODDAJA TV MARIBOR, 17.00 POROČILA OB PETIH, VREME, ŠPORT, 17.15 NA VRTU, ODDAJA TV MARIBOR, 17.35 VODNI GROB ORJAŠKEGA LENIVCA, FRANCOŠKA DOK. ODDAJA, 18.30 OZARE, 18.40 LARINA ZVEZDICA: ZOBOL, RIS., 19.00 DNEVNIK, UTRIP, VREME, ŠPORT, 20.00 MOJA SLOVENIJA, DRUŽINSKI KVIZ, 21.40 VILLAGE FOLK - LJUDJE PODEŽELJA: PARIŠKI VRTNAR JAMASHITA, DOK. SERIJA, 21.50 ZGODBE IZZA OBRAZOV: DRUŽINA GASILCEV, DOK. ODDAJA, 22.20 POROČILA, VREME, ŠPORT, 22.50 POLDNEVNIK, TV SATIRA, 23.20 ČRNI ANGELI, ISLANDSKA MINI-SERIJA, 0.55 OZARE, 1.00 DNEVNIK, 1.25 UTRIP, VREME, ŠPORT, 1.50 DNEVNIK SLOVENCEV V ITALJIJI, 2.10 INFO-KANAL.

SOBOTA, 17.05.2014, II. SPORED TVS

9.15 SLOVENSKI UTRINKI, ODDAJA MADŽARSKA TV, 10.15 POSEBNA PONUDBA, 10.35 PISAVE: EVALD FLISAR, SEBASTJAN PREGELJ, ROBERT SIMONIŠEK, 11.10 OSMI DAN, 11.45 POLNOČNI KLUB, 13.20 NOGOMET - POT V BRAZILJO, 13.55 GIMNASTIKA - EVROPSKO PRVENSTVO: EKIPNO (Ž), 16.00 ZGODOVINA ATLETSKIH SVETOVNIH PRVENSTEV: TOKIO 1991, ŠPORTNI FILM, 16.55 NOGOMET - PRVA LIGA: GORICA : MARIBOR, 18.50 NOGOMET - POT V BRAZILJO, 19.20 ŠPORTNI IZZIV, 20.00 KOŠARKA - DRŽAVNO PRVENSTVO: POLFINALE, 21.45 RED, AMERIŠKI FILM, 23.20 ARITMIJA, 0.05 BLEŠČICA, ODDAJA O MODI, 0.35 NA LEPŠE, 1.05 ZABAVNI KANAL.

NEDELJA, 18.05.2014, I. SPORED TVS

7.00 ŽIV ŽAV, OTROŠKI PROGRAM, 10.30 KAPITAN SABLJEZOBI, VLADAR SEDMIH MORIJ: KUHNJSKI TAT, NORVEŠKA OTROŠKA NAD., 10.45 SLEDI, 11.20 OZARE, 11.25 OBZORJA DUHA, 12.00 LJUDJE IN ZEMLJA, 13.00 PRVI DNEVNIK, VREME, ŠPORT, 13.25 SLOVENSKI POZDRAV, NARODNOZABAVNA ODDAJA, 15.15 PET PRIJATELJEV, NEMŠKI FILM, 17.00 POROČILA OB PETIH, VREME, ŠPORT, 17.20 NEDELJSKO POPOLDNE Z ULO, 18.40 MUČIKA: POBEGLI ŽELVAK, RIS., 19.00 DNEVNIK, ZRCALO TEDNA, VREME, ŠPORT, 20.00 ANA KARENINA, ANG. NAD., 21.00 INTERVJU, 22.00 POROČILA, VREME, ŠPORT, 22.25 IZGNANI SLOVENCİ 1941-1945: IZGANSTVO IN PRISILNO DELO, DOKUMENTARNA SERIJA, 22.55 SLOVENSKI MAGAZIN, 23.25 DNEVNIK, 23.45 ZRCALO TEDNA, VREME, ŠPORT, 0.15 DNEVNIK SLOVENCEV V ITALJIJI, 0.40 INFO-KANAL.

NEDELJA, 18.05.2014, II. SPORED TVS

7.45 GLOBUS, 8.45 SLOVENSKI MAGAZIN, 9.10 TURBULENCA, 9.45 ŽOGARIJA, 10.15 RAD IGRAM NOGOMET, 10.50 34. SREČANJE TAMBURAŠEV SLOVENIJE: METLIŠKA TAMBURAŠKA SKUPINA »IVAN NAVRATIL« IN VIPAVSKI TAMBURAŠI, 11.15 SOLISTI, SIMFONIČNI ORKESTER RTV SLOVENIJA, SLOVENSKI KOMORNI ZBOR, AKADEMSKI PEVSKI ZBOR FRANCE PREŠEREN KRANJ IN MATTHIAS BAMERT (F. MARTIN: GOLGOTA), 12.55 GIMNASTIKA - EVROPSKO PRVENSTVO: ORODJA (Ž), 15.20 PESEM EVROVIZIJE 2014, 18.25 PAULOVA ZADNJA POSTAJA, AMERIŠKI FILM, 19.50 ŽREBANJE LOTA, 20.00 LETNI KONCERT AKADEMJE ZA GLASBO V LJUBLJANI - SIMFONIČNI ORKESTER AG IN MARKO LETONJA (O. MESSIAEN, L. VAN BEETHOVEN), 20.50 LIPICANCI, KRATKI GLASBENI FILM, 20.55 VSI SO VENCİ VEJLI - JANEZ DOVČ IN BOŠTJAN GOMBAČ, 21.05 LEONARDO: KAKO RAZMIŠLJA GENIJ, KOPRODUKCIJSKA DOKUMENTARNA ODDAJA, AGRTT, 22.55 NIKAMOR 13:22, KRATKI IGRANI FILM AGRTT, 23.10 ARITMIJA, 23.55 POLDNEVNIK, TV SATIRA, 0.20 ZABAVNI KANAL.

PONEDELJEK, 19.05.2014, I. SPORED TVS

6.15 UTRIP, 6.30 ZRCALO TEDNA, 6.55 DOBRO JUTRO, POROČILA, 10.40 OBZORJA DUHA: ČLOVEŠTVO PREŽIVI, 11.15 POGLED NA ... CVETLIČNA TIHOŽITJA MARIE AUERSPERG ATTEMS, DOK. ODDAJA, 11.50 VILLAGE FOLK - LJUDJE PODEŽELJA: SARDINIJA, OTOK SIRA IN ŽAFRANA, DOK. SERIJA, 12.00 LJUDJE IN ZEMLJA, ODDAJA TV MARIBOR, 13.00 PRVI DNEVNIK, VREME, ŠPORT, 13.35 POLNOČNI KLUB: UPORNIŠTVO, 15.00 POROČILA, 15.10 DOBER DAN, KOROŠK, 15.40 OTROŠKI PROGRAM: OP! 16.45 DOBRA URA Z BERNARDO, 17.00 POROČILA OB PETIH, VREME, ŠPORT, 17.20 DOBRA URA Z BERNARDO, 18.30 INFODROM, DNEVNIK ZA OTROKE IN MLADE, 19.00 DNEVNIK, SLOVENSKA KRONIKA, VREME,

SPORT, 20.00 TEDNIK, 21.00 STUDIO CITY, 22.00 ODMEVI, VREME, KULTURA, ŠPORT, 23.05 OPUS, 23.35 KNJIGA MENE BRIGA: CLAUDIO MAGRIS: ALFABETI, 23.55 SLOVENSKA JAZZ SCENA: ALŠ RENDLA: ZGODBE ZA BIG BAND - BIG BAND RTVS, JAKA PUCHAR IN NINO MUREŠKIČ, 0.35 DUHOVNI UTRIP, 0.45 DNEVNIK, 1.15 SLOVENSKA KRONIKA, VREME, ŠPORT, 1.35 DNEVNIK SLOVENCEV V ITALJIJI, 2.05 INFO-KANAL.

PONEDELJEK, 19.05.2014, II. SPORED TVS

7.00 OTROŠKI PROGRAM: OP! 9.05 OTROŠKI KANAL, 9.45 ZABAVNI KANAL, 10.15 DOBRA URA Z AKIJEM, 11.30 DOBRO JUTRO, 14.35 TOČKA, GLASBENA ODDAJA, 15.45 NA LEPŠE, 16.15 INTERVJU: DR. SAŠA MARKOVIČ, 17.20 KITAJSKA - DEŽELA ZMAG IN VRENI: HREPENENJE PO MAU, ANG. DOK. SERIJA, 18.05 DOBER DAN, KOROŠKA, 18.40 PRAVA IDEJA! 19.05 TOČKA, GLASBENA ODDAJA, 20.00 DEDIŠČINA EVROPE: MICHAEL H. KPLIC: REŽISER, AVSTRJSKO-FRANCOŠKI DOK. FILM, 21.30 LJUBEZEN, FRANCOŠKI FILM, 23.35 TOČKA, GLASBENA ODDAJA, 0.20 ZABAVNI KANAL.

TOREK, 20.05.2014, I. SPORED TVS

6.00 KULTURA, ODMEVI, 6.55 DOBRO JUTRO, POROČILA, 10.40 SLEDI, ODDAJA TV MARIBOR, 11.30 ZDRAVJE V EVROPI: POTOVANJE, KI SE NE KONČA, EBU KOPRODUKCIJSKA DOK. SERIJA, 12.15 OPUS, 13.00 PRVI DNEVNIK, VREME, ŠPORT, 13.30 STUDIO CITY, 14.20 OBZORJA DUHA: ČLOVEŠTVO PREŽIVI, 15.00 POROČILA, 15.10 MOSTOVI - HIDAK: POTEPAJNA - BARANGOLASOK, 15.45 OTROŠKI PROGRAM: OP! 16.45 DOBRA URA Z JASNO, 17.00 POROČILA OB PETIH, VREME, ŠPORT, 17.20 DOBRA URA Z JASNO, 18.30 INFODROM, DNEVNIK ZA OTROKE IN MLADE, 19.00 DNEVNIK, SLOVENSKA KRONIKA, VREME, ŠPORT, 20.00 PESEM PTIC TRNOVK, AVSTRALSKA NAD., 20.55 DOSJE, 22.00 ODMEVI, VREME, KULTURA, ŠPORT, 23.05 GLOBUS, 23.35 INTERVJU: DR. SAŠA MARKOVIČ, 0.25 POSEBNA PONUDBA, 0.40 DNEVNIK, 1.10 SLOVENSKA KRONIKA, VREME, ŠPORT, 1.30 DNEVNIK SLOVENCEV V ITALJIJI, 1.55 INFO-KANAL.

TOREK, 20.05.2014, II. SPORED TVS

7.00 OTROŠKI PROGRAM: OP! 9.05 OTROŠKI KANAL, 10.15 DOBRA URA Z BERNARDO, 11.30 DOBRO JUTRO, 14.30 TOČKA, GLASBENA ODDAJA, 15.20 MOJA SLOVENIJA, DRUŽINSKI KVIZ, 17.00 GLASNIK, ODDAJA TV MARIBOR, 17.30 MOSTOVI - HIDAK: POTEPAJNA - BARANGOLASOK, 18.00 ZGODBE IZZA OBRAZOV: DRUŽINA GASILCEV, DOK. ODDAJA, 18.30 MUZIKAJETO: BEATLI, GLASBENA ODDAJA, 19.00 TOČKA, GLASBENA ODDAJA, 19.50 ŽREBANJE ASTRA, 20.00 TOČKA PRELOMA, 20.30 NA UTRIP SRCA: PO SLEDEH BALETA - ZAČETKI IN RAZVOJ NA SLOVENSKEM, 21.30 LE HAVRE, FRANCOŠKO-FINSKI KOPRODUKCIJSKI FILM, 23.00 TOČKA, GLASBENA ODDAJA, 23.50 ZABAVNI KANAL.

SREDA, 21.05.2014, I. SPORED TVS

6.00 KULTURA, ODMEVI, 6.55 DOBRO JUTRO, POROČILA, 10.35 CITY FOLK - LJUDJE EVROPSKIH MEST: MINSK, DOK. SERIJA, 11.00 OSMI DAN, 11.55 DOSJE, 13.00 PRVI DNEVNIK, VREME, ŠPORT, 13.30 TEDNIK, 14.20 GLOBUS, 15.00 POROČILA, 15.10 MOSTOVI - HIDAK, 15.45 OTROŠKI PROGRAM: OP! 16.45 DOBRA URA Z MILICO, 17.00 POROČILA OB PETIH, VREME, ŠPORT, 17.20 DOBRA URA Z MILICO, 18.30 INFODROM, DNEVNIK ZA OTROKE IN MLADE, 19.00 DNEVNIK, SLOVENSKA KRONIKA, VREME, ŠPORT, 20.05 FILM TEDNA: SREČANJE V KIRUNI, FRANC. FILM, 21.40 OBLAK, KRATKI IGRANI FILM AGRTT, 22.00 ODMEVI, VREME, KULTURA, ŠPORT, 23.05 ODKRITO, 23.55 TURBULENCA, 0.25 DNEVNIK, 0.50 SLOVENSKA KRONIKA, VREME, ŠPORT, 1.15 DNEVNIK SLOVENCEV V ITALJIJI, 1.40 INFO-KANAL.

SREDA, 21.05.2014, II. SPORED TVS

7.00 OTROŠKI PROGRAM: OP! 8.55 OTROŠKI KANAL, 10.15 DOBRA URA Z JASNO, 11.30 DOBRO JUTRO, 14.15 TOČKA, GLASBENA ODDAJA, 15.05 NEDELJSKO POPOLDNE Z ULO, 16.25 RAD IGRAM NOGOMET, 16.50 GLASNIK, ODDAJA TV MARIBOR, 17.20 EVROPSKI MAGAZIN, ODDAJA TV MARIBOR, 17.40 MOSTOVI - HIDAK, 18.10 O ŽIVALIH IN LJUDEH, ODDAJA TV MARIBOR, 18.35 NA VRTU, ODDAJA TV MARIBOR, 19.00 TOČKA, GLASBENA ODDAJA, 19.50 ŽREBANJE LOTA, 20.00 ŠPORTNI IZZIV, 20.30 NOGOMET - POKAL SLOVENIJE: MARIBOR : GORICA, 22.50 BLEŠČICA, ODDAJA O MODI, 23.20 HINDENBURG, NEMŠKI FILM, 1.10 TOČKA, GLASBENA ODDAJA, 1.55 ZABAVNI KANAL.

ČETRTEK, 22.05.2014, I. SPORED TVS

6.05 KULTURA, ODMEVI, 6.55 DOBRO JUTRO, POROČILA, 10.40 IZOBRAŽEVALNO-DOKUMENTARNA ODDAJA, 12.00 O ŽIVALIH IN LJUDEH, ODDAJA TV MARIBOR, 12.25 NA VRTU, ODDAJA TV MARIBOR, 13.00 PRVI DNEVNIK, VREME, ŠPORT, 13.30 ODKRITO, 14.20 SLOVENCİ V ITALJIJI, 15.00 POROČILA, 15.10 MOSTOVI - HIDAK: POD DROBNOGLEDOM - NAGYITÓ ALATT, 15.45 OTROŠKI PROGRAM: OP! 16.45 DOBRA URA Z BOŠTJANOM, 17.00 POROČILA OB PETIH, VREME, ŠPORT, 17.20 DOBRA URA Z BOŠTJANOM, 18.30 INFODROM, DNEVNIK ZA OTROKE IN MLADE, 19.00 DNEVNIK, SLOVENSKA KRONIKA, VREME, ŠPORT, 20.00 VOLITVE 2014: SPOČENJE NEPARLAMENTARNIH STRANK, 21.30 PRAVA IDEJA! 22.00 ODMEVI, VREME, KULTURA, ŠPORT, 23.05 OSMI DAN, 23.35 PANOPTIKUM, 0.30 UGRIZNIMO ZNANOST, 0.45 DNEVNIK, 1.10 SLOVENSKA KRONIKA, VREME, ŠPORT, 1.35 DNEVNIK SLOVENCEV V ITALJIJI, 1.55 INFO-KANAL.

ČETRTEK, 22.05.2014, II. SPORED TVS

7.00 OTROŠKI PROGRAM: OP! 9.00 OTROŠKI KANAL, 10.15 DOBRA URA Z JASNO, 11.30 DOBRO JUTRO, 14.20 TOČKA, GLASBENA ODDAJA, 15.20 SLOVENSKI VODNI KROG: NANOŠČICA, DOKUMENTARNA NANIZANKA, 15.45 EVROPSKI MAGAZIN, ODDAJA TV MARIBOR, 16.10 VODNI GROB ORJAŠKEGA LENIVCA, FRANCOŠKA DOKUMENTARNA ODDAJA, 17.05 MOSTOVI - HIDAK: POD DROBNOGLEDOM - NAGYITÓ ALATT, 17.40 TOČKA PRELOMA, 18.10 VILLAGE FOLK - LJUDJE PODEŽELJA: PARIŠKI VRTNAR JAMASHITA, DOKUMENTARNA SERIJA, 18.20 TURBULENCA, 18.55 TOČKA, GLASBENA ODDAJA, 19.45 ŽREBANJE DETELJICE, 19.55 KOŠARKA - DRŽAVNO PRVENSTVO: FINALE, 21.40 USODNI VLAČ: LJUBEZENSKA ZGODBA, NOVOZELANDSKI TV FILM, 23.15 INŠPEKTOR BANKS (I.): IGRA Z OGNJEM, ANGLEŠKA MINI-SERIJA, 0.45 TOČKA, GLASBENA ODDAJA, 1.35 ZABAVNI KANAL.

Prauska sombotelske püšpekije na Püsztačasatár

1. majuša je sombotelska škofija organizirala prauško h kapejli na Püsztačasatári. Verniki iz slovenski vesnic smo tō ojdlí. Naš dūhovnik Tibor Tóth so vküpspravili telko lidi, ka se je en menkši bus napuno. Okauli 35 nas je bilau od

škarge smo tō popejvali. Bilau je okauli 2300 lidi. Telko nas je bilau registriranih, dapa dosti vernikov je prišlo s svojim avto-nom, tej so se nej registrirali. Mejsce majuš je Marijin mejsce, zatok moramo častiti Mater

Marijin kip, steroga so vernicke skrili v zemlau pred Törki

Gorenjoga Senika pa vse do Rá-bagyarmata. Iz Sakalauvec smo šli vkraj v pau sedmoj, pa gda je

Sveta meša se je končala kauli dvanajste vöre, potistim smo eno vöro fraj bili, vsikši je kaj

Cerkev na Püsztačasatári

osem minaula, smo že bili na me-sti prauške. Preveč lepo vrejmén je bilau, nin enoga oblaka nej bilau na nebi. Gda smo taprišli, smo si trno dobro mesto najšli, par metrov kraj od oltara, steri je bijo venej postavljeni. Vsi smo se čüdivali, kak lepau so vred vzeli tau praškarsko mesto. Gda smo gnauk pred kakšnimi desetimi leji tam ojdlí, te je strašno zapüščeno bilau vse. Dapa 6 vesnic je kauli te kapejle, lüstvo je vküpprijalo, do-sta rauk leko dosta včini z Božjov pomočjauv.

Sveta meša se je začnila v pau edenajstoj vöri, slüžo go je püšpek András Veres. Pauleg njega je bi-lau prevnaugo mladi dūhovnikov. Pevski zbor je spejvo, dapa prau-

podjo, ka si je prineso. Za tistim so vödjali oltarsko svestvo, tej eni so ostali na molbi, drugi so pa sveto križno paut ojdlí. Gda se je tau končalo, so škof blagoslovili eden maust, steri dvej vesnici poveže. Mladi so z muzikov sprvajajoč spejvali svete pesmi, lüstvo pa z njimi vred. Lauretanska litanija je tō spevjajoč bila. Škof so blago-slovili dare, ka smo ji küpili za domau. Po spejvanji himn so blagoslovili vse prauškare.

Po pauti domau na busi smo dosta spejvali, ka nas je naš dūhovnik nej njau samo tak sejdeti. Kauli osme vöre smo že vsi prišli do svoje kuče.

Ema Sukič

Porabje

ČASOPIS
SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Izhaja vsak četrtek
Glavna in odgovorna urednica
Marijana Sukič

Naslov uredništva:

H-9970 Monošter,
Gárdonyi G. ul. 1.
tel.: 94/380-767;

e-mail: porabje@mail.datanet.hu
ISSN 1218-7062

Tisk:

TISKARNA KLAR
Lendavska 1; 9000 Murska Sobotá; Slovenija

Časopis izhaja z denarno pomočjo Ministrstva za
javno upravo in pravosodje (KIM) ter Urada RS za
Slovence v zamejstvu in po svetu.

Naročnina: za Madžarsko letno 2.600 HUF, za
Slovenijo 22 EUR. Za ostale države 52 EUR
ali 52 USD.

Številka bančnega računa: HU15
1174 7068 2000 1357 0000 0000,
SWIFT koda: OTPVHUHB